

Dosarul nr. 3ra-295/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: E. Palanciuc, A. Malîi, V. Clima)

ÎNCHEIERE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Iulia Deleu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 22 mai 2018 Iulia Deleu, a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii reclamanta Iulia Deleu a indicat că la 04 decembrie 2017 a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani o cerere privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, la care a anexat carnetul de muncă în original, iar la 11 ianuarie 2018 aceasta a emis decizia privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în mărime de 1058 lei, pe care reclamanta a apreciat-o ca fiind ilegală în raport cu plățile pe care le-a efectuat la buget.

Reclamanta Iulia Deleu a relatat că a recepționat decizia indicată la 22 martie 2018, iar la 23 aprilie 2018 a contestat-o cu cerere prealabilă, la care nu a primit nici un răspuns.

Reclamanta Iulia Deleu a afirmat că înscrisurile prezentate denotă că stagiul său de muncă depășește 40 ani.

Reclamanta Iulia Deleu a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani din 11 ianuarie 2018 și obligarea pârâtei de a efectua recalcularea pensiei conform datelor din carnetul de muncă.

Prin hotărârea din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă cererea de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ depusă de Iulia Deleu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă, s-a anulat decizia din 11 ianuarie 2018 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani privind stabilirea pensiei, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei stabilite beneficiarei Iulia Deleu luându-se în considerare datele din carnetul de muncă.

Prin decizia din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Iulia Deleu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, la 04 decembrie 2017 intimata Iulia Deleu, născută la 12 aprilie 1963, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani, mun. Chișinău cu o cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă. Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani, mun. Chișinău privind stabilirea pensiei din 11 ianuarie 2018 intimata i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă în mărime de 1058,44 lei, apelanta neluând în considerare la determinarea stagiului de cotizare înscrierile făcute în carnetul de muncă al intimatei la nr. 14 și 15, referitoare la perioada de activitate 08 februarie 1980 – 23 septembrie 1980 și nr. 18 privind eliberarea din funcție din 04 noiembrie 1985 pe motivul existenței corectărilor și lipsei numărului și datei emiterii ordinului de eliberare din funcție, precum și perioadele de activitate a intimatei în cadrul societății cu răspundere limitată „Lunitext” (ianuarie 1999 – iunie 2000) și în cadrul cabinetului avocatului „Iulia Deleu” (2002-2002, 2004). La 23 aprilie 2018 intimata a contestat decizia sus-indicată prin cerere prealabilă, solicitare ce nu a fost satisfăcută de către apelantă.

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel a reținut prevederile art. 2, alin. (1)-(3) al Legii privind sistemul public de pensii (în redacția în vigoare la data depunerii cererii intimatei de acordare a pensiei), dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege. Dreptul la pensie este imprescriptibil. Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

Instanța de apel a mai reținut că confirmarea stagiului de cotizare realizat de solicitantul pensiei poate fi confirmat prin carnetul de muncă, iar în cazul în care acesta conține date imprecise sau în acesta lipsesc anumite date, stagiul de cotizare poate fi confirmat prin Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrierile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se

reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Astfel, în speță stagiul de cotizare al intimatei Iulia Deleu, realizat în perioada de până la 01 ianuarie 1999, aferente înscrierilor din carnetul de muncă la pct. pct. 14-15 privind activitatea în perioada 08 februarie 1980 – 23 septembrie 1980, ce conțin corectări, și cele expuse la nr.18 privind eliberarea din serviciu din 04 noiembrie 1985, la care lipsește numărul ordinului și data emiterii acestuia, se confirmă prin înscrisurile suplimentare prezentate de intimată, și anume certificatul nr. 44/10-D-520/18 din 14 august 2018, întocmit de Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și extrasul din ordinul nr. 58л/c din 14 noiembrie 1985. Din aceste considerente instanța de apel a apreciat ca fiind contrară legii poziția apelantei referitoare la neinclusiunea în stagiul de cotizare al intimatei a perioadelor sus-indicate în contextul în care proba realizării acestuia a fost prezentată instanței.

Cu referire la perioada de activitate a intimatei în cadrul societății cu răspundere limitată „Lunitext” (ianuarie 1999 – iunie 2000) și în cadrul cabinetului avocatului „Iulia Deleu” (2002-2002, 2004) instanța de apel a reținut că la materialele cauzei au fost prezentate probe ce denotă că intimata a activat în perioadele respective în cadrul angajatorilor indicați, iar omisiunea angajatorilor de a prezenta declarațiile privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale pentru perioadele menționate nu este opozabilă intimatei, ori conform art. 20 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, calculul și plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații angajați cu contract individual de muncă și de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator, iar conform art. 35 alin. (4) al legii nominalizate, sumele datorate sub orice formă Casei Naționale se vor urmări, ca și veniturile statului, prin Serviciul Fiscal de Stat și prin intermediul judecătorilor.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că în contextul în care intimata a probat că în perioadele nominalizate mai sus aceasta a activat în cadrul unităților nominalizate și a încasat venituri sub formă de drepturi salariale, omisiunea angajatorilor de a prezenta declarațiile sau, eventual al autorităților abilitate de a încasa forțat contribuțiile respective în cazul neachitării acestora, nu constituie un temei justificat de a priva intimata de dreptul fundamental la pensie.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 16 ianuarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante ale cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și, anume, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat normele de drept procedural.

Recurenta a menționat că din dosarul de pensionare intimata Iulia Deleu, începând cu 04 decembrie 2017, beneficiază de pensie pentru limită de vârstă pentru un stagiul de cotizare de 28 de ani și o lună.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a relatat că la determinarea stagiului de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999, nu au fost luate în considerație înscrierile din carnetul de muncă nr. 14-15 privind perioada de activitate 08 februarie

1980-23 septembrie 1980, deoarece conțin corectări și nr. 18 privind eliberarea din lucru din 04 noiembrie 1985, deoarece lipsește numărul ordinului și data emiterii. Pentru perioada de activitate realizată după 01 ianuarie 1999 au fost luate în calcul perioadele reflectate în contul personal de asigurări sociale, cu excepția perioadelor de activitate la SRL "Lunitex", ianuarie 1999 – iunie 2000 și 2001-2002, 2004 - "Cabinetul avocatului Iulia Deleu", deoarece agenții economici nu au prezentat declarațiile privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale pentru perioadele menționate.

Recurenta a specificat că pentru faptul neincluzerii perioadelor respective în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensie i-a fost comunicat intimătei, totodată despre necesitatea prezentării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani a extraselor din ordine angajare/eliberare sau alte documente indicate în prevederile menționate, iar pentru perioadele realizate după 01 ianuarie 1999, agenții economici urmează să prezinte declarațiile privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat, după lichidarea circumstanțelor date Casa Teritorială de Asigurări Sociale va reexamina dreptul la pensie a intimătei.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că în procesul stabilirii pensiilor operează cu date concrete, respectiv, în cazul în care documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare conțin devieri de la regulile stabilite, chestiunea privind posibilitatea utilizării lor în calitate de dovezi ale stagiului de cotizare este soluționată de către organele teritoriale de asigurări sociale conform pct. 82 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017. Conform prevederilor p.69-70 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, stagiul de cotizare realizat până 01 ianuarie 1999, se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit, iar stagiul de cotizare realizat după 01 ianuarie 1999, se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Cât privește admiterea cerinței de includere în calculul stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei a perioadelor de activitate la SRL "Lunitex", ianuarie 1999 – iunie 2000 și 2001-2002, 2004 - "Cabinetul avocatului Iulia Deleu", în care agenții economici nu au prezentat declarațiile privind achitarea contribuțiilor, Casa Națională de Asigurări Sociale o consideră neîntemeiată din următoarele considerente.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că sistemul public de asigurări sociale obligatorii este un sistem organizat de stat pe principiul contributivității obligatorii, prin care se realizează constituirea de fonduri și plata de prestații sociale, respectiv pensia de asigurări sociale este un drept bănesc cuvenit asiguratului, în condițiile Legii privind sistemul public de pensii, corelativ obligațiilor privind piața contribuțiilor de asigurări sociale de stat. Deci, cuantumul pensiei se stabilește solicitantului potrivit stagiului de cotizare realizat (timpului efectiv lucrat) și venitului asigurat de care acesta a beneficiat și au fost achitate contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat, conform Legii nr. 156-XIV din

14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii; Legii nr. 489- XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a specificat că baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade conform contului personal de asigurări sociale din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale și numărul total de luni de cotizare.

La 14 februarie 2020, intimata Iulia Deleu a depus referință la recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând declararea acestuia ca inadmisibil (f.d. 131-134).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ se va verifica prin prisma Codului administrativ.

Conform art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Luând în considerare că recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva deciziei din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 16 ianuarie 2020, completul ajunge la concluzia că recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de depunere a recursului prevăzut de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ.

Astfel, examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că

Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat argumente ce țin de dezacordul său cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere. La fel, recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care acest drept este garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual,

așa cum formal invocă Casa Națională de Asigurări Sociale și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin.(3) din Codul administrativ, precum și art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan